

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри
психології, соціології та педагогіки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
аспірант кафедри психології
Криворізького державного
педагогічного університету;
психолог, супервізор ГО «СП «РАЗОМ»,
член «Міжнародної спілки супервізорів»
та «Національна психологічна асоціація»

ОСОБИСТІСНО-РОЛЬОВА ЗРІЛІСТЬ ФАХІВЦІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ІЗ ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

В умовах сьогодення професійна діяльність поліцейських проходить в умовах сильних емоційних навантажень, загрози власному життю та здоров'ю під час виконання службових обов'язків, що потребує від них сформованості особистої, професійної та рольової зрілості для якісного несення служби, виконання професійних обов'язків, саморегуляції свого емоційного стану. Згідно з п. 23 Рекомендацій, ухвалених Комітетом міністрів внутрішніх справ на 765 засіданні 19 вересня 2001 р. державами-учасницями Ради Європи

«Про Європейський кодекс поліцейської етики», персонал поліції повинен бути в змозі виявляти ясність судження, відкрите ставлення, зрілість, справедливість, комунікабельність і, де це необхідно, лідерські та управлінські вміння, що виділяє важливість належного рівня сформованості в них психологічної зрілості [2, с. 76].

Домашнє насильство є однією з найгостріших соціальних проблем сьогодення через стрімке збільшення фактів фізичного, психологічного, економічного і сексуального насильства. Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну показники офіційної статистики щодо фактів домашнього насильства значно збільшилися та прогнозується ще більше погіршення ситуації. Зважаючи на цю ситуацію, науковці відмічають важливість готовності поліцейських до взаємодії з постраждалими від домашнього насильства, в частині розуміння серйозного характеру домашнього насильства, його соціальної небезпеки і важливості забезпечення доступу до правосуддя і захисту постраждалих, а також викорінення стереотипів і упереджень щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства [3, с. 281].

Робота з постраждалими від насильства це завжди про сильну емоційну включеність фахівця, який надає допомогу, його високу відповідальність за роботу (взаємодію) та результат. Робота з постраждалими від домашнього насильства потребує від фахівців високої емоційної стійкості та професійних компетенцій. Постійний контакт з травматичними історіями та емоційними переживаннями постраждалих може призводити до розвитку синдрому вигорання у фахівців.

Людина травмована людиною, тому і лікується людиною [4, с. 160]. Ефективний контакт між фахівцем, що надає допомогу, та постраждалим, є фундаментальним у процесі наданні фахової допомоги. Він створює безпечний простір, де особа може відкрито говорити про свої травматичні переживання, не побоюючись осуду чи зневаги, відчуває, що його розуміють, підтримують і приймають таким, яким він є. Фахівець стає опорою, допомагаючи усвідомити, що вони не самотні у своїх стражданнях, екологічно виразити свої почуття, пропрацювати травматичні спогади і розвинути здорові механізми подолання стресу.

Відповідно фахівець повинен мати сформовані soft-skill-ли особистості, які характеризують їх психологічну зрілість. А саме відповідальність, самостійність, цілісність, активність, проактивність, здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми (контактність, співпраця, толерантність), здатність до саморегуляції (емоційної, поведінкової), гумор та високий розвиток когнітивних здібностей, сформованість ціннісних орієнтацій, цілеспрямованість, вмотивованість, результативність, здатність до самопізнання, саморозвитку, самоактуалізації, креативності [1, с. 60].

Відповідно варто виокремити поняття особистісно-рольової зрілості, як складного психологічного поняття, яке характеризує рівень розвитку особистості, її здатність ефективно взаємодіяти з соціальним середовищем та виконувати різноманітні соціальні ролі, що не є статичним станом, а є динамічним процесом, який триває протягом усього життя. Відповідно, надання допомоги постраждалим від домашнього насилля вимагає від фахівця здатності зберігати спокій і об'єктивність у складних ситуаціях, а також швидко відновлюватися після емоційних навантажень, встановлювати довірчі відносини, чітко і зрозуміло висловлювати свої думки, нести відповідальність за ухваленні рішення, а також співпереживати та розуміти почуття постраждалої особи. Фахівець створює атмосферу довіри і безпеки, де клієнт може відкрито говорити про свої травматичні переживання.

Важливість особистісно-рольової зрілості фахівця полягає в тому, що вона безпосередньо впливає на ефективність терапії. Фахівець, який має необхідні якості, може допомогти клієнту подолати наслідки травми, відновити своє життя і побудувати нове майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Мітченко К. В. Характеристики психологічної зрілості як soft-skill сучасної особистості. *Теоретичні основи корекційної педагогіки та освіти*. 2024. С. 58-64.
2. Мітченко К. Зрілість поліцейського в умовах сьогодення: виклики, реалії, перспективи. *Національна ідентичність на новому етапі розвитку українського суспільства*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 листопада 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2024. С. 76-78.
3. Шеремет К. Психологічні аспекти спілкування поліцейських під час викликів на домашнє насильство. *Проблеми формування громадянського суспільства в Україні*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 10 травня 2024 р.). Дніпро : ДДУВС, 2024. С. 279-281.
4. Герман Д. Психологічна травма та шлях до видужання. К. : Вид-во Старого Лева, 2015. 417 с.